

Finansdepartementet

Høring – Forslag til endring i skatteforvaltningslovens regler om søksmålsadgang

Det vises til Finansdepartementets høringsnotat med forslag til endringer i reglene om søksmålsadgang i skatteforvaltningsloven.

Det foreslås at skattepliktige mv. ikke skal ha søksmålsadgang mot andre avgjørelser enn vedtak det er klagerett over samt en felles søksmålsfrist på 6 måneder for alle typer vedtak. Det foreslås også en ytterligere søksmålsfrist for avvisningsvedtak etter skatteforvaltningsloven § 13-4 tredje ledd første punktum. Endringene er begrunnet i behov for harmonisering av reglene om klage- og søksmålsadgang.

Skattedirektoratet ser positiv på de foreslåtte endringene. Det bemerkes at skattepliktige og andre etter gjeldende rett kan velge å klage på vedtaket og eventuelt kreve domstolsprøving av klageavgjørelsen, bringe førstinstansvedtaket direkte inn for domstolene, eller påklage førstinstansvedtaket samtidig som det kreves domstolsprøving. Disse rettsmidlene kan benyttes i tillegg til den ordinære egenendringsadgangen på tre år. Dette medfører en svært vidtgående adgang til å korrigere skattefastsettelser og til å prøve skattevedtak i både forvaltningsporet og i domstolene. Vi støtter derfor at det gis tydelige regler om søksmålsgjensstand og –kompetanse samt klare prosessuelle frister. Det gir bedre forutberegnelighet og rettsikkerhet for den skattepliktige og forvaltningen.

Vi ønsker samtidig å inngi følgende merknader til høringsnotatet og lovutkastet.

Det er foreslått å erstatte skatteforvaltningsloven § 15-1 annet ledd med en ny bestemmelse som gjør unntak fra tvistelovens prosessforutsetninger om rettskrav, partstilknytning og rettslig interesse. Forslaget er fremmet for å avskjære søksmål mot beslutninger etter skatteforvaltningsloven § 12-1. Det vil etter sin ordlyd også gjelde for overprøving av skattevedtak etter § 15-1 første ledd hvor kravet til aktualitet i søksmålet fjernes med forslaget, og det vil i praksis kunne medføre tolkningstvil. Krav til rettslig søksmålsinteresse i tvisteloven gjelder i tillegg til, og ikke i stedet for, skatteforvaltningslovens søksmålsregler i saker etter skftvl. § 15-1 første ledd. Denne interessen kan falle bort under sakens gang, for eksempel ved søksmål om avslag på partsinnsyn eller utleveringspålegg når pålegget eller innsynet mister sin gjensstand ved at opplysningene mottas uavhengig av saksøkeren eller saksøkte.

Skattedirektoratet ønsker også å påpeke at etter gjeldende rett regnes avslag på omgjøring av enkeltvedtak etter forvaltningsloven som vedtak underlagt domstolskontroll når parten har rettslig interesse i overprøvingen, jf. Høyesteretts kjennelse inntatt i Retstidende 2007 s. 667, avsnitt 29 og 30, med henvisninger til Høyesteretts egne avgjørelser. Det foreligger videre rettspraksis på området for skatteforvaltningsloven som også trekker i samme retning, jf. HR 2010 1604 U og Rt. 1998 s. 572

Vi legger til grunn at avslag på krav om endring etter skatteforvaltningsloven § 12-1 første og annet ledd har tilsvarende rettsvirkninger som avslag på omgjøring etter forvaltningsloven. Førstnevnte kan imidlertid også innebære en opprettholdelse av skatte- og avgiftspliktiges egenfastsetting der det ikke foreligger et myndighetsvedtak. Dette står i motsetning til avgjørelser som avslår omgjøring etter forvaltningsloven som opprettholder forvaltningsorganets foreliggende vedtak. Det taler i større grad for at begrensninger i søksmålsadgangen etter skatteforvaltningsloven § 12-1 bør gjøres enda tydeligere i lovforslaget.

Forslaget innebærer videre at tredjeparter med rettslig interesse i utfallet av en dom ikke vil kunne anlegge søksmål når de verken er part eller har ansvar for skatteplikten etter sktfvl. § 15-1, jf. sktfvl. § 13-1. Søksmålsadgangen vil i tilfelle være snevrere enn den tredjeparter med rettslig klageinteresse har etter forvaltningsloven, jf. partsbegrepet i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e).

Et praktisk eksempel er endringssaker vedrørende eiendomsverdi beregnet av skatteetaten når det skjer et eierskifte. Nye eiere har ikke endringsadgang ved utskrivning av eiendomsskatten, og heller ikke formell mulighet til å klage. I praksis håndteres henvendelser fra nye eiere som klager eller endringsanmodninger etter skatteforvaltningsloven kap. 12.

På denne bakgrunn er vi av den oppfatning at det kan være mer hensiktsmessig at nåværende annet ledd oppheves, og at det fremkommer tydelig i proposisjonsteksten at avgjørelser truffet av skattemyndigheter det ikke foreligger klagerett over ikke kan bringes inn for domstolene. Forslaget vil begrense retten til domstolsprøving av gyldigheten av beslutninger etter § 12-1 sammenlignet med gjeldende rettstilstand etter at skatteforvaltningsloven ble vedtatt.

Skattedirektoratet vil også gjøre oppmerksom på at det ikke er foreslått endringer i skattebetalingsloven i høringsnotatet. Det fremgår imidlertid av skattebetalingsloven § 17-1 femte ledd at det er søksmålsadgang om skattefastsettelsen i forføyningssaker selv om søksmålsfristen etter skatteforvaltningsloven er utløpt. Forføyning vil typisk gjelde klager på utleggsforretning eller motregning, herunder tiltak som følger av tvangsfullbyrdelsesloven. Dette innebærer i praksis at en skattefastsetting kan tas opp til prøving flere år etter fastsettingen i slike saker.

Vi støtter videre forslaget om felles søksmålsfrist for alle typer vedtak. Forslaget gjelder generelt og omfatter prosessuelle vedtak slik som utleveringspålegg, avslag på innsyn mv. Søksmål vil i praksis komme innenfor seks måneder i slike saker.

Vi stiller oss også positive til forslaget til forlengelse av søksmålsfrist for avvisningsvedtak i sktfvl. § 15-4 nytt andre ledd for tilfeller der den skattepliktige klager etter den ordinære klagefristen, men like før utløpet av

søksmålsfristen. Fristen blir forlenget med ytterligere seks måneder. Den gjelder i tillegg til tvistelovens oppfriskningsregler, og vi anser en slik regel som rimelig.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelse i saken.

Med hilsen

Gro Ekrem Berg
Fung. underdirektør
Juridisk avdeling
Skattedirektoratet

Jaime Espantaleón

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.